

367615

ภาพเสนอ วิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้

ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง "ส่องหล้า" ของ อ.ไชยวรศิลป์¹

๑. ไชยวรศิลป์

สุนทร ค้ายอด

อาจารย์, กลุ่มวิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บทนำ

พุทธศักราช 2556 เป็นปีที่มีความสำคัญหลายประการ คือ ครบรอบ 80 ปี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และครบรอบ 95 ปี ของ อ.ไชยวรศิลป์ ดังนั้น จึงได้เขียนบทความนี้ขึ้นเพื่อเป็นเฉลิมฉลองให้แก่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และนักเขียนสตรีชาวล้านนาที่ได้เรียกร้องศักดิ์ศรีของผู้หญิงเหนือให้มีสถานภาพทัดเทียมกับผู้หญิงภาคอื่น ๆ จนเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมวงกว้าง หากบทความนี้จะมีประโยชน์ประการใดประการหนึ่ง ขออุทิศให้แก่บรรพชนแห่งมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และนางสาวอำพัน ไชยวรศิลป์ (อ.ไชยวรศิลป์)

แนวคิดเรื่องภาพเสนอ

“ภาพเสนอ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Representation” ซึ่ง ชาตรี ลีศิริวิทย์ ได้ทบทวนกรอบคิดดังกล่าวของ Stuart Hall ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพเสนอ

ของผู้ชายในนิตยสารปลุกใจเสือป่าช่วงปี พ.ศ. 2517 - พ.ศ. 2527: กรณีศึกษา นิตยสารแมนและนิตยสารหนุ่มสาว” Stuart Hall กล่าวว่า การสร้างภาพเสนอเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการที่ความหมายถูกผลิตขึ้นและแลกเปลี่ยนกันในสมาชิกของกลุ่มวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ในการผลิตความหมายผ่านภาษา เราใช้สัญญาต่าง ๆ ประกอบเข้าเป็นภาษาต่างๆ มากมายเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ภาษาใช้สัญญาแทนวัตถุ คน หรือเหตุการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง ขณะเดียวกัน ก็ยังแทนวัตถุในโลกจินตนาการ หรือความคิดนามธรรม ซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโลกแห่งความเป็นจริง

Stuart Hall จำแนกแนวทางในการวิเคราะห์ภาพเสนอ ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ “แนวถ่ายสะท้อน” (reflective approach) ซึ่งมองว่า ภาษาหรือสื่อสามารถสะท้อนโลกของความเป็นจริงไปสู่ผู้รับสารได้อย่างตรงไปตรงมาเหมือนกระจกเงา รวมทั้งมองว่า วัตถุแต่ละชิ้นล้วนมีความหมาย

¹ บทความนี้เขียนขึ้นเนื่องในโอกาส 80 ปี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ 95 ปี อ.ไชยวรศิลป์

อันเป็นแก่นแกนและเป็นสากลแฝงฝังอยู่แล้ว กลุ่มที่ 2 คือ “แนวเจตจำนงของผู้แต่ง” (intentional approach) ซึ่งมุ่งค้นหาว่า ความหมายที่สื่อผ่านภาพเสนอนั้นตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่งหรือไม่ กลุ่มที่ 3 คือ “แนวประกอบสร้าง” (constructionist approach) ซึ่งมองว่า ความหมายมิได้มีอยู่แล้วในตัววัตถุแต่ละชิ้น แต่เกิดจากราสร้างมันขึ้นมา โดยวัตถุแต่ละชิ้นมีความหมาย เพราะอยู่ในตรรกะหรือระบบของการเสนอภาพนั้นๆ อีกทั้งมีกรอบทางวัฒนธรรมของสังคมเป็นตัวกำกับอีกชั้นหนึ่ง (Hall, 1997: pp. 24- 25)

ดังนั้น ภาพเสนอลงจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาพเสนอวิทยาลัยเกษตรแม่โจ้ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ส่องหล้า ของ อ.ไชยวรศิลป์ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้ภาพเสนอแนวประกอบสร้างเป็นหลัก เพราะมองว่า ภาพเสนอเป็นภาพที่จำลองขึ้นในฐานะที่ภาพจำลองนั้นสร้างขึ้นจากการคัดเลือก ประยุกต์ ขบเน้นคุณลักษณะบางอย่างจากความเป็นจริง ตามคติความเชื่อและค่านิยมบางประการ รายละเอียดที่ปรากฏผ่านภาพเสนอลงจึงร่วมกันทำหน้าที่สื่อความหมายและคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งในเชิงวัฒนธรรม ภาพเสนอไม่ได้เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นจริง แต่บอกให้ทราบว่า อ.ไชยวรศิลป์ พยายามจะเสนอภาพวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ให้สังคมรับรู้ผ่านตัวบทได้อย่างไร

อ.ไชยวรศิลป์ คือใคร?

อ.ไชยวรศิลป์เป็นนามปากกาของนางสาวอำพันไชยวรศิลป์ ซึ่งได้เริ่มเป็นนักเขียนอาชีพ เมื่อ พ.ศ. 2493 โดยเน้นนวนิยายเป็นหลัก อาทิ ฉันทเขียนเรื่องนี้เพื่อเธอและแม่สายสะอั้น เผยแพร่ในสยามสมัย ปีที่ อ.ไชยวรศิลป์ประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตนักเขียน คือ พ.ศ. 2495 จนถึงปี พ.ศ. 2510 งานเขียนของเธอในช่วงนี้มีเรื่องยาว สำหรับเรื่องยาวที่พิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก ชื่อ “ฉันทเขียนเรื่องนี้เพื่อเธอ”

(ประกาศ วัชรภรณ์, 2506) ผลงานของอ.ไชยวรศิลป์ที่เป็นเรื่องยาวมีประมาณ 40 เรื่อง และเรื่องสั้นอีกกว่า 300 ถึง 400 เรื่อง (อ. ไชยวรศิลป์ กับผลงานสร้างสรรค์บนบรรณพิภพ, 2534 : 7-10) มีผลงานส่วนหนึ่งที่นำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์ เช่น ริมฝั่งแม่ระมิงค์ เอื้องมานพ้า นอกจากนี้นวนิยายของ อ.ไชยวรศิลป์ได้นำไปแสดงละครวิทยุ เช่น แม่สายสะอั้น ดาวประจำใจ เกษกนก ส่องหล้า ใจสวรรค์ วังนางพ้า เทพบุตรบาป เทพธิดาดิน เป็นต้น (กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์, 2520 : 263 - 266)

อำพัน ไชยวรศิลป์ เป็นนักเขียนที่ใช้หลายนามปากกา อาทิ อ.ไชยวรศิลป์ จะใช้เขียนเรื่องสั้นและนวนิยาย (กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์, 2520 : 267) หากเป็นสารคดี หรือตำนานทางประวัติศาสตร์ จะใช้นามปากกา อสิธารา ซึ่งผู้คนจะรู้จักนามปากกาที่ผ่านสารคดีเล่าเรื่องเมืองเหนือที่ได้รับรางวัลประเภทสารคดีของยูเนสโก เมื่อ พ.ศ. 2510 ชีวิตและผลงานของส.ธรรมยศ ที่ตีพิมพ์ในนิตยสารคุณหญิง อีกนามปากกาหนึ่งที่ใช้ตอบปัญหาชีวิตลงในนิตยสารนั้นคือ เอื้อ อรทัย (อ. ไชยวรศิลป์ กับผลงานสร้างสรรค์บนบรรณพิภพ, 2534 : 7-10) ภายหลังจากเธอยังมีอีก 2-3 นามปากกาที่ใช้เขียนงานที่ใช้เลี้ยงชีพ หลังจากผ่านช่วงยุคทองของชีวิตนักเขียน อาจกล่าวได้ว่าเป็น “งานตลาด” ซึ่งทำให้เธอสามารถดำรงชีพได้อย่างมีเกียรติ อ.ไชยวรศิลป์ ได้รับรางวัล “ศรีบูรพา” ของสมาคมนักเขียนไทย ประจำปี 2532 นับว่า เป็นอีกหนึ่งรางวัลหนึ่งที่เธอมีความภูมิใจอย่างยิ่ง (อ. ไชยวรศิลป์ กับผลงานสร้างสรรค์บนบรรณพิภพ, 2534 : 7-10)

อ.ไชยวรศิลป์ จากโลกนี้ไปอย่างสงบเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2533 ด้วยโรคหัวใจล้มเหลว เมื่อได้อายุ 72 ปี (อาจิณ จันทรมพร, 2537 : 392) ทิ้งผลงานชิ้นสุดท้าย “ก่อนชีวาจะลาลับ” นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติที่ตั้งใจเขียนก่อนที่จะจบชีวิตลง แม้นวนิยายเรื่องนี้จะเขียนไม่จบตามความ

ตั้งใจที่วางไว้ แต่นาม “อ.ไชยวรศิลป์” ยังคงอยู่ในใจผู้อ่าน และผลงานของ อ.ไชยวรศิลป์ จะคงอยู่ในบรรณพิภพสืบไป

ภาพเสนอวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ส่องหล้า ของ อ.ไชยวรศิลป์

ส่องหล้าเป็นนวนิยายขนาดยาว 2 เล่มจบ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2504 ประเด็นที่น่าสนใจของนวนิยายเรื่องนี้ คือ ได้กล่าวถึง “วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่” ซึ่งชื่อที่คนทั่วไปรับรู้คือ “วิทยาลัยเกษตรแม่โจ้” ตัวละครเอกคือ “ส่องหล้า” เป็นชื่อของตัวละครเอกหญิงที่มาจากครอบครัวควหาบดีภาคเหนือ มีแม่เป็นหัวหน้าครอบครัว เพราะพ่อต้องไปแต่งงานกับผู้หญิงที่ได้หมั้นหมายไว้ เมื่อมารดาเสียชีวิต ทำให้ลูกสาวคนโตต้องทำหน้าที่ดูแลครอบครัว ส่วนส่องหล้าต้องเข้ามาอยู่กับพ่อจึงได้รับการดูแลจากแม่เลี้ยง อีกทั้งยังต้องพาน้องๆ เข้ามาเรียน ดังนั้น เธอจึงต้องหารายได้พิเศษด้วยการแปลหนังสือต่างประเทศส่งโรงพิมพ์เพื่อเลี้ยงตัว เพราะมารดาได้ทิ้งหนี้สินและภาระไว้ ดันยได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือส่องหล้า และสุดท้ายทั้งสองก็ได้แต่งงานกัน

ส่องหล้าเป็นผลงานชิ้นสำคัญและมีความโดดเด่นเรื่องหนึ่งของ อ.ไชยวรศิลป์ ดังจะเห็นได้จากการนำไปแสดงละครวิทยุ ส่องหล้าได้ใช้ฉากในการดำเนินเรื่องที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นหลัก ด้วยความชื่นชอบวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้อยู่เป็นทุนเดิม กอปรกับการเป็นนักเขียนชาวล้านนา และพักอยู่ที่อำเภอสันทราย จึงได้ใช้ฉากวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ดำเนินเรื่องในตอนต้น และใช้ “อาจารย์ยอด พิงควงศ์” อาจารย์หนุ่ม ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรบางเขน เป็นตัวละครสำคัญ พบว่า อ.ไชยวรศิลป์ ได้เสนอภาพวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ผ่านตัวบท 2 ลักษณะ คือ การเสนอภาพของวิทยาลัยฯ ด้านกายภาพ และการเสนอผ่านบุคลากรของวิทยาลัยฯ ทั้งอาจารย์ และนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ภาพเสนอของวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ ในด้านกายภาพ

อ.ไชยวรศิลป์ได้เสนอภาพวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ในด้านกายภาพ กล่าวคือ ได้เสนอภาพของสถานที่ที่มีความร่มรื่นอุดมสมบูรณ์ มีความเป็นธรรมชาติเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ในขณะเดียวกันยังได้เสนอภาพของสถานศึกษาที่เป็นผู้นำความเจริญก้าวหน้าด้านการเกษตรมาสู่ท้องถิ่น ดังข้อความตอนหนึ่งจากนวนิยายที่ว่า

“ระยะทางที่รกรุงรประมาณ 18 กิโลเมตรจึงเลี้ยวเข้าไปในบริเวณสถานศึกษาวิชาเกษตรซึ่งตั้งอยู่บริเวณผืนดินอันกว้างขวาง และใกล้ๆ กับวิทยาลัยนี้เป็นที่ตั้งของสถานีทดลองกสิกรรมของกระทรวงเกษตรฯ ด้วย และด้านหลังของวิทยาลัยมีประตุน้ำเรียกว่า “ไซพอน” เป็นที่เจียบส่งน้ำได้ยืนแต่เสียงน้ำไหลและเสียงนกกร้อ เสียงใบไม้ถูกลมพัดดังวู้หวิว มีเนินหญ้าอันเขียวขจีสำหรับนั่งเล่น และมีแปลงดอกไม้งามๆ ซึ่งคนรักษาประตุน้ำจัดการให้คนงานคอยดูแลอย่างสม่ำเสมอ”

(อำนาจ ไชยวรศิลป์, 2504 : 150)

อ.ไชยวรศิลป์ได้ให้น้ำหนักในด้านความสวยงามของพื้นที่มากเป็นพิเศษซึ่งมีข้อความที่กล่าวถึงความสวยงามของดอกไม้ที่ได้รับการตกแต่งและการดูแลเป็นอย่างดี ตลอดจนความเป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมและเรียนรู้วิทยาการต่างๆ ได้อย่างเป็นกันเอง ดังข้อความที่ว่า

“ศศิธรเดินไปรอบ ๆ บริเวณแปลงดอกไม้อันสวยงาม แม้จะเป็นฤดูแล้งก็ยังงามสดชื่นและพื้นดินซึ่งมีน้ำหล่อเลี้ยงทำให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ”

(อำนาจ ไชยวรศิลป์, 2504 : 151)

ข้อความอีกตอนหนึ่งที่ว่า

“หน้านี้ดอกไม้ไม่ค่อยมากแล้วครับ ถ้ามาตอนหน้าหนาวละก็ดอกไม้ในสวนของโรงเรียนงามมาก ตอนนี้ก็มิบัง ถ้าไม่รังเกียจ ผมยินดีพาไปชม แต่ต้องเดินเหนื่อยหน่อยครับ”... “ถ้าอาจารย์กรุณาพวกเราละก็อยากขอเข้าไปชมสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งสวนดอกไม้ซึ่งถึงยังไงก็คงน่าชมสำหรับเรา เมื่อผ่านเข้ามาก็เห็นสนับโล่ก้อนยังมีงาม ๆ”

(อำนาจ ไชยวรศิลป์, 2504 : 158-159)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาพเสนอของวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ในด้านกายภาพจะมุ่งเน้นไปที่ความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร และความสวยงามของพื้นที่ การประดับตกแต่งด้วยดอกไม้ ความอุดมสมบูรณ์

ความเป็นธรรมชาติ ตลอดจนความรุ่มร้อนที่ได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี

1.2 ภาพเสนอของวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ ผ่านบุคคลากร

การเสนอภาพผ่านบุคคลนั้น อ.ไชยวรศิลป์ได้เสนอ 2 ลักษณะ คือ ผ่านอาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจของสถาบัน ในส่วนของอาจารย์นั้น ได้เสนอผ่าน “ยอด พิงควงค์” ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยแห่งนี้ และเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน และได้กลับมาเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้

“อาจารย์ยอด พี่ชายเอยบัวที่เมย์เล่าให้ฟัง ท่านประจำอยู่วิทยาลัยนี้...อาจารย์เจ้า นีเพื่อนข้าเจ้า ชื่อสองหล้า” ชายหนุ่มซึ่งมีวัยไม่เหมาะสมที่จะเรียกเป็น “อาจารย์” มีสีหน้าผิตปกติไปนิดหนึ่ง แต่แล้วเขาก็รวบรวมสติที่ค่อนข้างจะฟุ้งซ่านเสียได้ สิ่งแรกที่เขารับทำ ก็คือ ช่วยเหลือเพื่อนซี้ต้นของเขาหายเคอะเขินด้วยการแนะนำให้สองสาวรู้จัก

(อำพัน ไชยวรศิลป์, 2504 : 156)

ในด้านรูปร่างภายนอกของ อาจารย์ยอด พิงควงค์ นั้น อ.ไชยวรศิลป์ ได้กล่าวว่า ไม่ได้พิถีพิถันเรื่องการแต่งกาย โดยเลือกสวมใส่เสื้อผ้านี้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดังข้อความที่ว่า

“เป็นจริงดังคาด ศศิธรไม่ได้รังเกียจที่จะรู้จักกับอาจารย์หนุ่มแห่งวิทยาลัยเกษตรแม่โจ้กับเพื่อนของเขาที่ติดสอยห้อยตามมาด้วย แม้ว่าทั้งสองจะมีเสื้อผ้านั้นขมุกขมอมสักหน่อย”

(อำพัน ไชยวรศิลป์, 2504 : 161)

อีกตอนหนึ่งที่กล่าวถึงเครื่องแต่งกายของอาจารย์ท่านนี้ แต่ที่สะท้อนภาพของผู้มีความรู้ด้านวิชาการโดยได้ให้ภาพของอาจารย์ที่มาพร้อมทั้งตำราที่ตะกร้าหนารถจักรยาน

“ขณะเดียวกับที่บุรุษหนุ่มหน้าตาคมสันกำลังถือจักรยานตรงมา ที่ตะแกรงหนารถมีหนังสือหลายเล่ม เสื้อผ้าที่เขาสวมดูขยับยุง ...บนศีรษะมีหมวกจ็อกกี้ครอบไว้เป๋ๆ”

(อำพัน ไชยวรศิลป์, 2504 : 155)

อาจารย์ยอดเป็นผู้มีความสามารถด้านการเล่นกีฬา โดยเฉพาะกีฬาฟุตบอลโดยสะท้อนผ่านตนนี้ ตัวละครเอกในเรื่อง ดังข้อความที่ว่า

“ดูเหมือนผมจะรู้จัก เป็นแบ็คของทีมฟุตบอลแม่โจ้สมัยโน้น เคยเห็นแต่หน้า แต่ไม่เคยพูดกัน”

(อำพัน ไชยวรศิลป์, 2504 : 517)

สิ่งที่กล่าวไว้เบื้องต้นนั้นเป็นเพียง “เปลือกนอก” ในด้านความคิดเห็นนั้น อ.ไชยวรศิลป์ได้สะท้อนไว้อย่างแหลมคม กล่าวคือ อาจารย์ยอด พิงควงค์ เป็นตัวละครที่ไม่รังเกียจความเป็นท้องถิ่นกลับรู้สึกภูมิใจในท้องถิ่นของตน อีกทั้งรู้จักวางตัวได้อย่างเหมาะสม ดังข้อความที่ว่า

“บ้านของผมอยู่บ้านนอกครับอยู่ทางอำเภอ - เขาออก ชื่ออำเภอที่มีชื่อเสียงในการเพาะปลูกอำเภอหนึ่ง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองไปราว 40 กิโลเมตรและสำเนียงที่บอกว่า “อยู่บ้านนอกครับ” เขามีได้แสดงว่าตัวเองมีปมด้อยแต่อย่างไร....สองหล้าก็ชมในใจว่า อาจารย์ยอดช่างวางตัวได้ดีมาก ไม่แสดงความคิดเห็นหรืออ่อนน้อมถ่อมตัวจนเกินไป แต่ก็ไม่ได้แสดงความแข็งกระด้างหรือหยิ่งจองหองแต่อย่างไร

(อำพัน ไชยวรศิลป์, 2504 : 162-163)

นอกจากความภูมิใจในท้องถิ่นแล้ว อาจารย์ท่านนี้ ยังได้สะท้อนภาพของคนหนุ่มที่มีความมุ่งมั่น และความศรัทธาในวิถีแห่งเกษตรกรรม โดยเสนอผ่านคำพูดของตัวละครว่า

“ผมรักชาติขึ้นอีกเป็นกองเมื่อได้ออกมานอกกรุงอย่างนี้ ถ้าผมได้รู้จักคุณยอดก่อนหน้านี้ผมก็คงจะสมัครเข้าเรียนเกษตรเสียแล้ว...ผมเชื่อตามคำขวัญของชาวเกษตรกรที่ว่า...ความเจริญเดินตามรอยไถตอนนี้นี่เอง”

(อำพัน ไชยวรศิลป์, 2504 : 544)

ในด้านอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรแม่โจ้นั้น อ.ไชยวรศิลป์ได้เสนอภาพของอาจารย์ที่เป็นนักปฏิบัติที่มีความรู้ มีทักษะทางการเกษตร ความมุ่งมั่น เป็นคนท้องถิ่นที่รักและภูมิใจในท้องถิ่น อีกทั้งมีความศรัทธาในวิถีแห่งเกษตรกรรม

ในส่วนของนักศึกษานั้น อ.ไชยวรศิลป์ได้กล่าวถึงเพียงแห่งเดียวในนวนิยายเรื่องนี้ หากมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งกล่าวถึงความโดดเด่นด้านกีฬาฟุตบอลของนักศึกษา ความแข็งแรงด้านร่างกาย ทักษะด้านการเกษตร ตลอดจนความประพฤติของนักศึกษา ผ่านความคิดของสองหล้า ดังข้อความที่ว่า

“ตอนนี้โรงเรียนปิดเสียแล้วครับ จึงดูเหงๆ สักหน่อย ถ้าตอนโรงเรียนเปิดก็ครึกครื้นครับ...สองหล้าก็นั่งตั้งใจฟังอย่างสงบเกี่ยวกับสถานศึกษา เธอได้ข่าวเสมอถึงความประพฤติอันไม่ค่อยงดงามของนักเรียนที่นี่ แต่ก็เคยได้ชมความเก่งกาจของนักฟุตบอล และนักกีฬาฟุตบอลลำดับชั้นบีน แชนแต่ละข้าง ยิ่งกับตะลุมพุกเพราะเคยจับจอบจับเสียม ตั้งแต่ปีแรกเข้าก็มีมือแตกกันเป็นแถว เมื่อสองหล้ายังเป็นนักเรียนมัธยม เคยได้ยินเสียงเชียร์กีฬาของพวกนักเรียนเกษตรแล้วอดหัวเราะไม่ได้ เพราะทำให้นึกถึงผักสีเขียว ๆ ไข่ไก่สด ๆ

พิภพแห่งดวงดาวอยู่ร่ำไป

(อำพัน ไชยวรรคศิลป์, 2504 : 164-135)

อ.ไชยวรรคศิลป์ กล่าวถึง “ความประพฤตินั้นไม่ค่อยงดงามของนักเรียนที่นี่” นั้นได้มีการบันทึกไว้โดย คุณจรินทร์ เบนศิษย์เก่าแม่โจ้รุ่นที่ 7 ได้กล่าวว่า

“สมัยก่อนไม่มีหอรอก ที่อยู่ดีๆ จะยกพวกตีกัน สมัยก่อนไม่มีแก๊งต่างๆ พวกแก๊งข้างม่อย แก๊งอินทรียขาว พวกนี้มีหลัง พ.ศ. 2500 ยุคก่อนจะมีบ้างที่มีการแข่งขันฟุตบอล และยกพวกตีกันประเภทที่ว่า “บอลแพ้แต่คนไม่แพ้” แต่ก็ไม่หนักหนาอะไรที่พบกันประจำ คือ ทีมแม่โจ้ ทีมโรงเรียนฝักหัดครู ทีมโรงเรียนปรินส์ แม่โจ้นั้นถือว่าใจเด็ด โดยสมัครไปเป็นทหารช่วยรบในสงครามโลกครั้งที่ 2”

(อนุ เนินหาด, 2550 : 164)

เห็นได้ว่าภาพเสนอของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรแม่โจ้ในขณะนั้น คือ กลุ่มคนที่มีความสามัคคี มีความสามารถด้านกีฬา มีทักษะด้านการเกษตร มีความอดทน มีพละกำลังที่แข็งแกร่ง

และร่างกายอันแข็งแรง และบางครั้งอาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมซึ่งเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่นทั่วไป

บทส่งท้าย

หากนำภาพเสนอของวิทยาลัยเกษตรแม่โจ้ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องสองหล้าของ อ.ไชยวรรคศิลป์ มาประมวลทั้งสองส่วน คือ ทั้งด้านกายภาพและบุคลากรพบว่า นวนิยายเรื่องนี้ได้เสนอภาพของวิทยาลัยที่มีความโดดเด่นด้านการเกษตร และมีความสวยงามของพื้นที่ ซึ่งวิทยาลัยมีอาจารย์ที่มีความสามารถ มีความรู้ทางเกษตรกรรม รักและศรัทธาในวิถีแห่งการเกษตร ในส่วนของนักศึกษาที่มีความสามัคคี มีความสามารถด้านการเกษตรและกีฬา และเน้นความแข็งแรงของร่างกาย ภาพเสนอเหล่านี้ อ.ไชยวรรคศิลป์ ได้เลือกและประกอบสร้างให้เป็นภาพเสนอผ่านตัวบทให้ผู้อ่านได้รับทราบ

เอกสารอ้างอิง

- กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. (2520). **ประวัตินักเขียนไทย**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- ชาติรี ลีศิริวิทย์. (2551). **ภาพเสนอของผู้ชายในนิตยสารปลูกใจเสือป่าช่วงปี พ.ศ. 2517 - พ.ศ. 2527 : กรณีศึกษา นิตยสารแมนและนิตยสารหนุ่มสาว**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประกาศ วัชรภรณ์. (2506). **ทำเนียบนักประพันธ์**. พระนคร. ผดุงศึกษา.
- ระดม บุญเรือง. (2541). **80 ปี อ.ไชยวรรคศิลป์**. เชียงใหม่ : ดาราวรรณการพิมพ์.
- สุนทร คำยอด. (2552). **การสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือในนวนิยายของ อ. ไชยวรรคศิลป์**. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อ. ไชยวรรคศิลป์กับผลงานสร้างสรรค์บนบรรณพิภพ. (2534). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ดอกมะลิ.
- อนุ เนินหาด. (2550). **เชียงใหม่ พ.ศ. 2496**. เชียงใหม่ : วนิดา.
- อาจิม จันทน์พร. (2537). **นักเขียนไทยในสวนหนังสือ**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- อำพัน ไชยวรรคศิลป์. (2504). **สองหล้า**. พระนคร : โรงพิมพ์เกษมสัมพันธ์การพิมพ์.
- Autchariya Boonruang. (2006). **Northern Thai Social Attitude and Moral Expectation on Women as Reflected in Aor Chaiworasin's Selected Novels**. Independent study of Arts English Chiang Mai University.